

Parasha: דברים - D'varim - Woorden

'De zachtmoedigheid van Mashiach'

Parashat Shevooa – Weekelijkse schriftlezing

שבת חזון - Shabbat Chozan – Shabbat van het visioen

Torah: D'varim/Deuteronomium 1:1-3:22

Haftarah: Jesajahoe/Jesaja 1:1-27

B'rit haChadashah: Jochanan/Johannes 15:1-11

"Mijn broeders, als iemand onder jullie door een fout wordt overmand, zullen degenen die in de Roecha/Geest zijn hem herstellen in een zachtaardige geest. Maar wees voorzichtig, anders zullen jullie ook worden beproefd. En draag elkaars last, want zo vervullen jullie de Torah van de Mashiach. Want wie zichzelf als 'heel wat' beziet, terwijl hij dat niet is, misleidt zichzelf. Maar laat een mens zijn [eigen] werk onderzoeken en daarna roem hebben van zichzelf, niet van anderen. Want iedereen moet zijn eigen vracht opnemen." (Galataje/Galaten 6:1-5 – Aramees)

1. Inleiding – Een zachtaardige geest

De parasha van deze week gaat dieper in op de laatste woorden van Moshe. Volgens de Joodse wijzen schreef Moshe het boek D'varim een week voor zijn sterven. De woorden die Moshe spreekt in D'varim zijn daarom ook een herhaling van de eerdere boeken. We kunnen lezen hoe de b'nee Jisraeel continu rebelberen tegen Moshe en HaShem, zij verkozen hun eigen weg. Vanwege deze rebellie stierf de eerste generatie in 38 jaar tijd in de wildernis:

"Onze tocht vanaf Kadesj-Barnea tot het oversteken van de Zered had achtendertig jaar geduurd, zo lang dat de generatie weerbare mannen geheel uit het kamp was verdwenen, zoals HaShem had gezworen. HaShem had ingegrepen om hen tot de laatste man uit het kamp te laten verdwijnen. Nadat al die weerbare mannen door de dood uit het volk waren verdwenen, heeft HaShem mij gezegd: "U trekt nu bij Ar de grens van Moav over en komt dan in de buurt van de Ammonieten. U mag hen niet aanvallen en geen oorlog tegen hen beginnen, want Ik zal u niets van hun land in bezit geven, omdat Ik Ar aan de zonen van Lot in bezit heb gegeven." (D'varim – Deuteronomium 2:14-19)

De doodzonde van de eerste generatie in de wildernis was de zonde van het verkondigen van de foute (negatieve) informatie nadat de 12 verspieters het land van melk en honing hadden onderzocht. De b'nee Jisraeel werden bang en durfde het land niet meer te betreden. De Parasha van deze week gaat hier dieper op in.

"Toen Hashem uw gepraat hoorde, is Hij kwaad geworden en zwoer: "Niet één van de mannen van deze verdorven generatie zal het heerlijke land aanschouwen dat Ik uw vaderen onder ede beloofd heb, behalve Kalev, zoon van Jefonne. Aan hem en zijn kinderen zal Ik het land schenken dat hij heeft verkend, want hij is HaShem in alles trouw gebleven." Ook op mij is HaShem door uw schuld kwaad geworden. Hij heeft mij gezegd: "U zult er evenmin binnengaan, maar wel Jehoshoea zoon van Noen, uw helper. Spreek hem moed in, want hij zal Jisraël in bezit stellen van het land." (D'varim – Deuteronomium 1:34-38)

In Talmoed Bavli Taanit 4:6 verklaard dat de zonde van het volk gebeurde op de 9de Av. Na de incorrecte berichtgeving van de verspieters begon het volk te klagen en te wenen. Dit wekte de woede bij HaShem op waardoor de 9de van Av als vaste rouwdag werd uitgeroepen.

Joods Messiaanse Gemeente " Beit Nitzachon "

"Op de 9de van Av was het bepaald, " ect. Van waaruit kunnen wij dit concluderen? Vanuit de volgende Boraita: We hebben geleerd dat op de 29ste dag van (de maand) Sivan de verspieters werden uitgezonden door Moshe, zoals het geschreven staat (Numeri 13:1-2): " En zij kwamen na 40 dagen terug van het verspieten van het land (Numeri 13:25), " En deze 40 dagen (inclusief de dag van hun terugkeer, dat is) in realiteit 40 dagen min één, en Aviaji zei dat in dat jaar de maand Tamoez een volle maand van 30 dagen was, zoals er geschreven staat (klaagliederen 1:1:15): "Hij heeft een vergadering geroepen om mijn jonge mannen te verdelgen."

"Verder staat er geschreven (Numeri 14:1): "En de gehele gemeenschap verhief hun stem, en riepen luid, en de mensen huilde die nacht." Rabba zei in de naam van R. Jochanan: " Die nacht was de avond voorafgaande aan de nacht van (de 9de) Av, en de Heilige, Gezegend is Hij, zei: " Jullie zullen op deze nacht tevergeefs huilen, en ik zal bepalen dat jullie nakomelingen voor altijd op deze dag zullen klagen." (Talmoeed Bavli Taanit 4:6)

Volgens Taanit 4:6 werden beide tempels op de 9de Av vernietigd. De eerste Tempel werd vernietigd door de Babyloniërs en de tweede tempel door de Romeinen.

Deze gebeurtenissen zijn vreselijke rampen geweest voor de geheel Jisraeel en de hele wereld. De plaats waar de aanwezigheid van Hashem was (shechina) werd door afgoderij aangetast. Yeshua maakt in zijn b'rachot (zegeningen) op haHar (de berg) een belangrijke connectie met Tisha B'av: " Gelukkig zijn wie rouwen, want ze zullen getroost worden. Gelukkig zijn wie zachtvaardig zijn, want ze zullen de aarde (אַרְצָא ara) beërven." (Mattay/Mattheus 5:4-5 – Aramees).

Het Aramese woord אַרְצָא (ara) betekent aarde en binnenland. Het woord Ara komt van het Aramese woord עֶרֶץ (eretz) wat aarde, land, grond, en wereld betekent. De woorden van onze Meester verwijzen naar het beloofde land en tevens naar de gehele wereld. Zonder rouw zullen wij het land niet kunnen erven, ons nederig/zachtmoedig hart brengt ons tot ware **Tesjoeva** (terugkeer). Yeshua baseert zijn b'racha (zegen) op Tehillim 37:11. We kunnen in deze tekst lezen dat de zachtmoedigen het land zullen beërven.

"Nog even geduld en het is afgelopen met de boze; je zoekt waar hij staat, maar hij is niet meer, terwijl de anavim (zachtmoedige) haEretz(het land) erven en in overloed van de vrede genieten." (Tehillim/ Psalmen 37:10-11)

Een zachtmoedig hart is een rechtvaardig hart. De rechtvaardige is de erfgenaam van de belofte. Tisha B'Av heeft alles te maken met zachtmoedig zijn om vervolgens de zegen te kunnen ontvangen. Vergeet niet dat er volgens de traditie op de 9de van Av het land niet geërfd werd vanwege het verkeerde berichtgeving van het beloofde land. De B'nee Jisraeel rouwde en huilde over de gedachte dat zij nooit het land zouden kunnen innemen, zij waren op dat moment niet zachtmoedig tegenover HaShem. Zij dachten vanuit menselijke kracht i.p.v de kracht van HaShem. Omdat HaShem rechtvaardig is doet Hij rechtvaardig voor de rechtvaardigen. "U bent trouw voor de getrouwen, oprecht voor de oprechten, zuiver voor de zuiveren van hart, maar de sluw bent U te slim af." (Shemoeël Beth/ 2 Samuel 22:26). Met Tisha B'Av rouwen wij om de vernietiging van de eerste en de tweede tempel die beide op de 9de van Av vernietigd werden. Deze vernietigingen hadden alle te maken met onze ongehoorzaamheid aan de Torah van Hashem. D'varim 28:15-68 beschrijft de vloek die voortkomt als de b'nee Jisraeel ontrouw is aan de Torah van Hashem. De **galoet** (verstrooiing) is het gevolg van deze misstap waardoor wij ver van ons Heiligdom (בֵּית הַמִּקְדָּשׁ - Beit haMikdash) kwamen te staan en met afgoderij in aanraking kwamen. Deze vloek zorgde voor een afstand tussen de b'nee Jisraeel en HaShem. Als wij afstand van HaShem hebben zijn wij sneller te vangen voor afgoderij: "HaShem zal u onder alle volken verspreiden, van het ene einde van de aarde tot aan het andere; daar zult u andere goden dienen, die u en uw voorouders niet hebben gekend, goden van hout en van steen." (D'varim/Deuteronomium 28:64)

In Wajikra/Leviticus 26: 44-45 wordt de zegen en de vloek evenzo beschreven. Hashem doet een belofte in Wajikra die niet is toegevoegd in D'varim. Deze belofte schijnt een ander licht op Tisha b'Av de dag dat we gedenken dat we door onze ongerechtigheid de vloek van de *galoet* als gevolg hadden.

"Maar zelfs als zij in het land van hun vijanden zijn, zal Ik in mijn verachting en afschuw tegenover hen niet zo ver gaan dat Ik hen vernietig en mijn verbond met hen verbreek. Ik ben HaShem uw Elohim. Ik zal weer denken aan het verbond met hun voorvaders, die Ik, onder de ogen van de volken, uit Egypte heb geleid, en Ik zal hun Elohim zijn. Ik, HaShem." (Wajikra/Leviticus 26: 44-45)

Ibn Ezra geeft commentaar op vers 44. Zijn commentaar luid is als volgt :

" In de verstrooiing zal Ik ze niet vernietigen. Ik zal ze straffen totdat zij hun gedrag veranderd hebben"*1

Je veranderd je gedrag door Tesjoeva (terugkeer) naar HaShem en je opnieuw toe te wijden aan Zijn Torah. Berouw heeft alles te maken met Teshoeva. Als wij Jeremijahoe/Jeremija 31:18-19 hierbij betrekken zal het verband tussen beiden verduidelijkt worden: *" Doe mij terugkeren, dan zal ik terugkeren, want Gij, Hashem, zijt mijn Elohim, want na mijn terugkeer heb ik berouw gekregen."* Wij moeten eerst Tesjoeva doen voordat wij berouw willen ontvangen. Zonder de (eigen) keuze om terug te keren zullen wij geen berouw kunnen tonen aan Hashem. Berouw tonen is de ultieme weg om herstel van HaShem te ontvangen, Yeshua onderwijst het volgende aan ons in Lukas.

"Ik zeg u, dat er in de hemel vreugde zoals deze zal zijn over één zondaar die berouw heeft; meer dan over de negenennegentig anderen die geen berouw nodig hadden." (Loeka/Lukas 15:7 - Aramees)

Het tonen van berouw is de deur om terug te kunnen keren naar HaShem zelf. Als wij geen berouw kunnen tonen zullen wij niet geroost kunnen worden. Yeshua spreekt met recht de volgende b'racha (zegen) uit: *'Gelukkig zijn wie rouwen, want ze zullen getroost worden.'* (Mattay/Mattheus 5:4). Zonder rouw kunnen wij geen troost ontvangen en wordt de relatie tussen ons en Elohim niet hersteld. Als wij rouwen om het verlies van de 1ste en de tweede tempel tonen wij aan HaShem dat wij herstel willen ontvangen in onze relatie. Het plaatsen van de nieuwe Tempel is het ultieme teken van Hashem dat Zijn herstel heeft plaatsgevonden. Maimonides beschrijft het proces van tesjoeva en berouw in zijn boek 'wetten van tesjoeva' :

" (2:2) Waaruit bestaat tesjoeva? Dat een zondaar zijn zonde verlaat en deze uit zijn gedachten bant en in zijn hart besluit deze nooit meer te doen, zoals gezegd is: De goddeloze verlate zijn weg (Jesaja 55:7). Ook moet hij berouw hebben over het verleden zoals gezegd is: Nadat ik tot inkeer ben gekomen (sjoevi) heb ik berouw gekregen (Jeremija 31:19)... Het is nodig om met de lippen te belijden en die overtredingen te noemen, waarvoor hij in zijn hart besloten is. (2:3)... Het is nodig specifiek te zijn over de zonde, zoals (in de belijdenis van Moshe) gezegd is: Ach dit volk heeft een grote zonde begaan want zij hebben zich een gouden god gemaakt (Exodus 32:31). (2:4) Tot de wegen van tesjoeva behoren: a. altijd te roepen tot HaShem met tranen en smeekbeden... b. Zich zo ver mogelijk verwijderen van het object dat hem doet zondigen.... c. zijn gedrag totaal ten goede veranderen en tot de rechte weg terugkeren... (2:5) Het is zeer te prijzen publiekelijk belijdenis te doen en zonde bekend te maken en aan anderen te onthullen welke overtredingen hij tegen zijn medemens heeft begaan... En ieder die uit trots zijn zonden bedekt en ze niet onthult zal geen volledige tesjoeva bereiken, zoals gezegd is: Wie zijn overtreding bedekt, zal niet voorspoedig zijn (Spreuken 28: 13). Dit geldt bij overtredingen tussen mens en mens. Overtredingen van de mens tegenover Elohim behoeft men niet bekend te maken....." (Hilchot Tesjoeva/ Wetten van Tesjoeva 2:2-5)

Bronvermelding

1. Torah en commentaar, Sol Sharfstein, pagina 333

***Tesjoeva en berouw stellen ons in staat om volledig tot het doel van HaShem te komen!
Het belopen van deze weg is van essentieel belang als je bruikbaar wil zijn in het Malkoet
haElohim/Koninkrijk van Elohim.***

2. Berouw komt enkel tot stand via de Mashiach

" Ik zeg de waarheid in de Meshicha en lieg niet en mijn geweten getuigt aan mij in de Roecha Kadisha, dat ik zeer bedroefd ben, en de pijn van mijn hart niet ophoudt. Ik heb gebeden dat mijn wezen verloekt zou worden vanwege de Meshicha voor mijn broeders en verwanten in het vlees, die kinderen van Isrā'el zijn, die de adoptie en de glorie hadden, van wie de verbonden en de Torah en de bediening die erin besloten zit en de beloften en de vaders zijn. Uit hen verscheen de Meshicha in het vlees, die Eloha over allen is, aan hem lof en zegen; voor altijd en eeuwig, amen."
(Roemaye/Romeinen 9:1-5 – Aramees)

Rav Shaoel (Paulus) spreekt hier vol bewogenheid over Jisraeel die Yeshua als Mashiach afwees. Hoewel er een groot gedeelte was die Yeshua aanvaarde was er ook een gedeelte die hem afwees. Omwille van deze mensen zou Shaoel vervloekt willen zijn (ter willen van Mashiach). Zo groot was zijn verlangen om zijn volk tot berouw en herstel te laten komen. Alle beloften, zegen en de vervulling daarvan (Mashiach) zijn via Jisraeel gekomen, hoe groot is dan de pijn dat Yeshua haMashiach afgewezen wordt. Het antwoord is *berouw* en *tesjoeva* ! Een midrash op Hooglied leert ons het volgende:

" Het woord **חֲדָרַח** (Chadrach), die gebruikt wordt door de profeet Zecharja/Zacharia (9:1), is één van de titels van Mashiach. Het is verbonden met het woord **דָּרַח** (Darach – leiden), en is om die reden verbonden aan hem (Mashiach) die de mensheid naar berouw zal leiden." (Midrash Hooglied. 7)

De connectie die de rabbijnen leggen tussen de Mashiach en rouw heeft te maken met het oordeel over Aram (Syrië). **חֲדָרַח** (Chadrach) was een regio in Aram die HaShem wilde overheersen en vernietigen (Zecharja 9:4). Chadrach is het beeld van geheel Aram die onder het oordeel van HaShem lag. Oordeel kan enkel door berouw worden beïnvloed, deze woorden zijn voor de b'nee Jisraeel en de wereld bedoel. Als zij berouw tonen dan zal dit oordeel hun niet raken: *" Een uitspraak: 'Het woord van HaShem is in het land Chadrach, en in Damascus is zijn rustplaats, want het oog van Hashem is op de mensen gericht en op alle stammen van Jisraël'"* (Zecharja / Zacharia 9:1) In Zecharja 9:9 wordt de komst van de Mashiach voorzegt d.m.v een nederige koning op een ezel die verlossing komt brengen voor Tzion (Jisraeel) in Jeroeshalajim. Als wij herstel willen vinden moeten wij de Mashiach aanvaarden die ons zal (**דָּרַח** darach) leiden naar berouw. Na de uitstorting van de Roeach hakodesh geeft Shimon Keefa een antwoordt aan de menigte die hem vraagt hoe ze hun fout (van het vermoorden van Mashiach) kunnen herstellen:

" Shm'oen zei tegen hen: "Heb berouw en laat elk van u zich dopen in de naam van de Mar Jah Yeshua' tot vergeving van zonden en jullie zullen de gave van de Roecha Kadisha ontvangen. Want de belofte is aan u, aan uw kinderen en allen die ver weg zijn; degenen die Eloha zal roepen." (Fraksies dashliché/ Handelingen 2:38-39 – Aramees)

Berouw om het moorden (doorsteken) van haMashiach brengt ons tot volledig herstel. Zijn tempel/lichaam is vernietigt (Jochanan 2:19-22) om herstel te brengen tussen ons en HaShem. Het vernietigen van de Tempel/Lichaam van Yeshua bandde de *Shechina* (aanwezigheid) van Hashem uit. Ongeveer 40 jaar na de dood van Mashiach Yeshua werd de Beit haMikdash (tempel) in Jeroeshalajim vernietigt, pressies zoals haMashiach dit voorzegt had in Mattay 23:

Joods Messiaanse Gemeente " Beit Nitzachon "

"Júrishlem, Júrishlem, dat de profeten doodt, en degenen die naar jou werden uitgezonden heeft gestenigd. Hoe vaak heb ik jou kinderen willen vergaderen zoals een hen haar kuikens onder haar vleugels vergadert, maar je hebt het niet gewild. Zie, je huis wordt woest aan jou achtergelaten, want ik zeg je dat je me van nu af niet meer zal zien totdat je zegt: 'Gezegend is degene die in de Naam van Mar Jah komt!'" (Mattay/Mattheüs 23:26-39 - Aramees)

De Shechina van Elohim werdt verbannen toen de Ben Adam (zoon des Mensen) omwille van onze ongerechtigheid verbrijzeld werd. De Beit haMikdash is de plaats waar de Shechina van HaShem woonde. Nu Yeshua vermoord was ' de verpersoonlijking van de Shechina (Kol 2:9)' kon zijn heerlijkheid niet meer manifesteren binnen Jisraeel. Als Mashiach teruggekeerd zal men rouwen om degene die men doorstoken heeft (Mar Jah Yeshua).

**ושפכתי על-בית דויד ועל | יושב ירושלם רוח חן ותחנונים והביטו אלי את אשר-דקרו וספדו עליו כמספד
על-היחיד והמר עליו כהמר על-הבכור ביום ההוא יגדל המספד בירושלם כמספד הדדיר-רמון בבקעת מגדון**

"Maar over Beit David (het huis van David) en de bevolking van Jeroeshalajim zal Ik de Roeach (Geest) van (ghen) mededogen uitstorten, die hen tot bidden brengt. Dan zullen zij opzien naar (Elaij) **Mij** die zij (Dacharoe) doorstoken hebben, en vanwege hem (Mashiach) een rouwklacht houden, zoals men rouwt over Zijn Jachid (enige zoon); zij zullen om hem klagen, zoals men klaagt om zijn bechor (eerstgeborene) .'" (Zecharja/Zacharia 12:10 -11)

Rabbi Moshe Alsheich verklaard het volgende aangaande Zecharja/Zacharia 12:10-11:

"En nochtans zal Ik een derde ding doen en het zal zijn dat wanneer zij Mij aanschouwen en hun ogen naar Mij opheffen in volle berouw, wanneer zij zullen zien dat de Ene die zij doorstoken hebben Koning Mashiach de zoon van Joseef is, van wie de onze Rabbi's van gezegende gedachtenis gezegd hebben, dat hij alle schuld van Jisraeel op zich zal nemen, dan zal hij gedood worden in een strijd om verzoening voor hen te doen op zo'n dergelijke manier dat het verklaard dat hij door Jisraeel doorstoken zal worden, want hij stierf als gevolg van hun zonden. En daarom, op bevel dat het hen toegeschreven werd als volledige verzoening, zullen zij rouwen en hem aanschouwen, de Gezegende, zoals zij zeggen: er is niemand buiten hem die vergeeft, want zij rouwen voor de Ene die stierf voor hun ongerechtigheid; en dat is de betekenis van ' en zij zullen Mij aanschouwen....'"*2

Onze rabbijnen verklaren zelf dat wanneer Jisraeel hem aanschouwen wie zij doorstoken hebben zij eigenlijk HaShem (**Elaij - Mij**) zullen aanschouwen. De heerlijkheid van HaShem is de Mashiach die zijn Tempel liet afbreken voor alle ongerechtigheden van zijn volk en de hele wereld. Als wij rouwen op Tisha b'Av rouwen wij om de Shechina (de aanwezigheid van Elohim) die niet meer onder ons woont. Laten wij als gelovige joden in Yeshua haMashiach mee rouwen zodat heel Jisraeel zal zien wie zij doorstoken hebben. De grootste rouw moet gericht zijn op het afwijzen van Mashiach, dit zeg ik met pijn in mijn hart. De woorden van Jov zijn als een gebed van tikva/hoop die ons wijzen op de rouw die wij moeten bedrijven voordat wij onze verlosser kunnen ontvangen.

"Want ik weet, ik ben er zeker van: mijn (Go'eli) vrijkoper leeft, en dat hij (acharon) aan het einde zal verschijnen (opstaan) op de aarde. En al ben ik nog zo geschonden, ik zal El zien vanuit dit lichaam. Aan mijn zijde zal ik Eloha zien, met eigen ogen, ik en geen ander; ik sterf haast van verlangen. En wanneer jullie zeggen: hoe zullen wij Hem vervolgen, en e de grond van de zaak bij hem ontdekken? Pas dan zelf maar op voor zijn zwaard, want de grimmigheid is een halsmisdad, opdat je mag erkennen dat er een oordeel is.' (Jov/Job 19:25-27)

Het ontkennen van Mashiach (Go'eli) zal in het laatste der dagen (Acharit hajamim) een rechtszaak teweeg brengen. Als de wereld Mashiach aanschouwd zal rouw het gevolg zijn. Door de **rouw** erkend men dat er enkel door Mashiach Yeshua herstel van de Shechina mogelijk is. Rouwen op Tisha b'Av komt voort uit de zachtaardigheid van Yeshua Mashiach. Hij verlangt ernaar dat **kol Jisraeel** (heel Jisraeel) zal erkennen wie hij is.

Bronvermelding

2. What the Rabbi's say about Mashiach, pagina 71 - vertaling

En het Woord werd vlees en verbleef onder ons. En we zagen zijn Shechina als de Shechina van Jachid (de eniggeborene - Zach 12:10-11) van de Vader, vol genade en waarheid. (Jochanan/Johannes 1:14 -)

"Ineens, na de verdrukking van die dagen, zal de zon verduisteren en de maan zal haar licht niet tonen. De sterren zullen van de hemel vallen en de krachten van de hemel zullen worden geschokt. Daarna zal het vaandel van de Bar Nasha (Mensenzoon) aan de hemel worden gezien en zullen alle stammen van de aarde rouwen en zullen ze de Bar Nasha (Mensenzoon) zien komen op de wolken van de hemel met kracht en veel glorie." (Mattay/Mattheüs 24:29-30- Aramees)

"Nader tot Eloha en hij zal tot jullie naderen. Zondaars, reinig jullie handen, heilig jullie hart, verdeelde zielen! Wees nederig, zing klaagliederen, laat jullie lachen tot rouw overgaan en jullie vreugde tot droefheid. Wees nederig tegenover Mar Jah en hij zal jullie verheffen." (Ja'aoeb/Jacobus 4:8-10 - Aramees)

"En spreek tot hem, zeggende: Alzo spreekt Hashem Tzevaot, zeggende: Ziet, een Man, Wiens naam is (**נחצ** tzemach) SPRUIT, Die zal uit Zijn plaats spruiten, en Hij zal de Tempel bouwen van HaShem. Ja, Hij zal de Tempel van HaShem bouwen, en Hij zal het sieraad dragen, en Hij zal zitten, en heersen op Zijn troon; en Hij zal priester zijn op Zijn troon; en de raad des vredes zal tussen die Beiden wezen." (Zecharja/Zacharia 6:12-13)

"De **נחצ** ('tzemach'), genoemd door Zecharja/Zacharia (6:12) is de Mashiach." (Midrash Numeri Rabba.18)

שְׁבֻת שְׁלוֹם - *Shabbat Shalom*
Rabbi Daniël Prins